

امتداد عاشورا در شبه قاره هند و خاورمیانه

<?xml encoding="UTF-8">

1- پاکستان

کشور پاکستان همسایه جنوب شرقی جمهوری اسلامی ایران تا سال 1326 شمسی جزو کشور هندوستان بود. در قرن هشتم میلادی نواحی اطراف «سند» به تصرف مسلمانان در آمد. سلطان محمود غزنوی قسمت اعظم شمال غربی هند، یعنی پاکستان امروزی را به تصرف در آورد و در نتیجه دین اسلام جایگزین بت پرستی گردید و لاهور مرکز فرهنگ مسلمانان شد.

دردوره مغول، حکام مسلمان در حدود شش قرن بر این شبه قاره حکومت کردند. از آغاز قرن 17 میلادی نفوذ انگلستان در هند آغاز گردید و آنها بیش از دویست سال بر این کشور حکمرانی نمودند، که سرانجام بر اثر مبارزات طولانی مردم هند به رهبری گاندی، انگلستان مجبور به خروج از این کشور گردید.

در این برهه، مسلمانان که در بخش غربی و شرقی شبه قاره هند اکثریت داشتند به فکر استقلال و ایجاد دولتی مسلمان افتادند و اولین بار فکر آزادی را علامه اقبال لاهوری با الهام از قیام عاشورا سال 61 هجری به ملت مسلمان هند آموخت :

رمز قرآن از حسین آموختیم
ز آتش او شعله ها اندوختیم
آن امام عاشقان پور بتول
سرور آزادی ز بستان رسول
چون خلافت رشته از قرآن گسیخت
حریت را زهر اندر کام ریخت
خاست آن سر جلوه خیر الامم
چون سحاب قبله باران در قدم
بر زمین کربلا بارید و رفت
لاله در ویرانه ها کارید و رفت
تا قیامت قطع استبداد کرد
موج خون او چمن ایجاد کرد
سر ابراهیم و اسماعیل بود
یعنی آن اجمال را تفصیل بود

ماسوی الله را مسلمان بنده نیست

پیش فرعونی سرش افکنده نیست
خون او تفسیر این اسرار کرد
ملت خوابیده را بیدار کرد
تیغ «لا» چون ازمیان بیرون کشید
از رگ ارباب باطل خون کشید
نقش «الا الله» بر صحرا نوشت
سطر عنوان نجات ما نوشت

مسلمانان هند با شعار «عاشورای محرم، یاد آور وظیفه مسلمانان» انقلاب خود را آغاز کردند و پس از پیروزی بر استعمار پیر، اسکندر میرزا را که یک شیعه بود به عنوان نخستین رئیس جمهور پاکستان برگزیدند.
«عشق به امام حسین (ع) در ایران اسلامی جای تعجب ندارد، چون اکثر مردم شیعه و به عشق امام حسین (ع) زنده اند، ولی در آنجا شیعیان در اقلیت و اهل سنت در اکثریت اند. لذا در نگاه اول انتظار نمی رود که عزاداری امام حسین (ع) در پاکستان به صورت یک امر همگانی و ملی تلقی شود... به طوری که در ایام عاشورا و محرم جامعه پاکستان حالت سوگوارانه ای به خود می گیرد... در پاکستان اکثر اهل تسنن نیز احترام خاصی برای حضرت فاطمه علیها السلام و ائمه معصومین علیهم السلام قائل اند... دولت پاکستان نیز خود را برای برگزاری مراسم عزاداری در فضای امن آماده می کرد. همچنین با تشکیل کمیته ویژه تدابیر امنیتی و انتظامی مؤثر و خوبی را اتخاذ نمود، که مجموعه این همکاری ها، تلاش ها و تدابیر توانست فضای امنی را برای عاشورای حسینی فراهم آورد».

مقامات سیاسی پاکستان هر یک پیام و دیدگاه های خود را که - ظاهراً سنت نیز هست - درباره عاشورا و امام حسین (ع) ارائه دادند، که توسط رسانه ها و روزنامه های پاکستان منتشر شد، که به عنوان نمونه به بعضی از آنها اشاره می کنیم :

رئیس جمهور (وقت) پاکستان آقای «فاروق احمد خان لغاری» می گوید :
«زندگانی مبارک امام حسین (ع) برای ما راه هدایت است. با پیروی از این راه ما می توانیم توطئه های دشمنان را خنثی کنیم».

نخست وزیر (وقت) پاکستان خانم «بی نظیر بوتو» در پیام خود چنین اظهار می کند:
«مسلمانان فلسطین، کشمیر و بوسنی باید بر سیره امام حسین (ع) عمل کنند»:
استاندار ایالت پنجاب آقای «چوهدری الطاف حسین» می گوید :
«بهترین راه برگزاری عاشورا این است که ما نقش امام حسین (ع) را بشناسیم و فلسفه شهادت را در پرتو قرآن و سنت ببینیم. ما باید درروز عاشورا پیمان ببندیم که طبق اصول راستی، عدل، مساوات، صبر، برادری و تمیز حق از باطل زندگی خود را اداره کنیم...»

عاشورا در رسانه های پاکستان

عاشورا و پاکستان به عنوان روز عزای ملی امت اسلامی تلقی می گردد، که همه اقشار و گروه ها این روز را پاس می دارند و این روز از تعطیلات رسمی این کشور است. از دیگر شاخصه های عاشورا اختصاص یافتن برنامه های

صدا و سیما در روزهای تاسوعا و عاشورا به امام حسین (ع) و اصحاب و یاران آن حضرت است که فوق العاده مورد ارزیابی است؛ اولاً اخبار عزاداری به نحو گسترده و در سطح بسیار وسیع منتشر می شود و ثانیاً برنامه های متعدد عزاداری، نوحه خوانی، ذکر مصیبت و تشریح ابعاد عاشورا از تلویزیون پاکستان پخش می گردد. علاوه بر شبکه سراسری، شبکه S.T.M که برنامه های خبری C.N.N و B.B.C را در پاکستان پخش می کند - نیز اخبار این روز را پوشش می دهد. قابل ذکر است، که برنامه های عزاداری از همان اوایل محرم پخش می گردد و روزنامه ها نیز نقش بسیار مؤثری را در این زمینه ایفا می کنند. (2)

2- هند

بخش بزرگی از منطقه اوتارپراداش هند که در دو قرن هجدهم و نوزدهم میلادی استان «اوده» نامیده می شود، تحت حکومت یک سلسله شیعه ایرانی اداره می شد، که در سال 1770 از خراسان به هند مهاجرت کرده بودند. این سلسله، از مراسم شیعه که مهمترین آن ها محرم بود، حمایت می کردند و مراسم عاشورادر سراسر این منطقه برگزار می شد و سنیان و حتی هندوها نیز در آن شرکت می کردند. روز عاشورا روز تعطیل رسمی و عمومی هند است.

در خارج از ایران، بزرگترین جامعه تشیع در شبه قاره هند و پاکستان وجود دارد، تا آنجا که شیعیان هند دست کم دو برابر شیعیان ایران اند، براساس منابع معتبری در دکن بهمنیان از آغاز کار، گرایشهای شیعی داشتند. در سال 832 هجری، احمد شاه ولی بهمنی به طور علنی به آیین تشیع در آمد، یوسف عادلشاه (895 - 916 هـ) بنیانگذار پادشاهی بیجاپور به آیین و مراسم عبادی رنگ شیعی داد، در عصر فرزندش اسماعیل عادل شاه (916 - 941 هـ) مذهب اهل بیت در نظام حکومتی و سیاسی کاملاً جا افتاد.

قلی قطب شاه (918 - 950 هـ) پادشاهی گلکند را به عنوان یک حکومت شیعی پایه گذاری کرد، که در آن خطبه ای به نام ائمه دوازده گانه شیعه خوانده می شده است. برهان اول (915 - 961 هـ) دومین فرمانروای احمد نگر به وساطت شاه ظاهر، وزیر پرهیزگارش، به مذهب تشیع در آمد.

در زمان اکبر شاه، نور الله شوشتری برجسته ترین عالم دینی شیعه دوازده امامی در 996 هجری به هند مهاجرت کرد و توسط امرای شیعه مذهب دربار به عنوان قاضی القضاات لاهور منصوب شد.

رهبری جناح شیعه را سادات بارهه بر عهده داشتند و آنها، یعنی سادات بارهه در «اوده» ظهور کردند.

تشیع اوده با پایتخت فرهنگیش در لکنهو، حلقه اتصال میان امپراتور مغول و تشیع امروزی هند است.

بعد از لکنهو، رامپور مرکز تشیع به شمار می رفت که تا این اواخر مرکز حکومت نشین شیعه بود.

وزرای نواب او ده به فرمانروایی حکومت نشین خودمختار اوده رسیدند و مدعی پادشاهی شدند و تحت اشراف این خاندان بود که فرهنگ شیعه تلطیف و گسترش یافت.

در عصر فرمانروایی امجد علی (1258 - 1264 هـ) قوانین شیعی اوده، جانشین قوانین حنفی در محاکم شرع گردید.

در لکنهو، علیرغم نفوذ بریتانیا، فرهنگ شیعه ادامه یافت و مدرسه الواعظین به تربیت مبلغان شیعه می پرداخت و محققان نام آوری؛ مانند تفضل حسین خان در این شهر پرورش یافتند.

گردهمایی شیعیان در 1325 هجری تاسیس دانشکده ای شیعی در لکنهو را به دنبال داشت و در دانشکده M.A.O، که سید احمد خان در علیگره بنا کرد، فرهنگ و علوم علوی تدریس می شد.

فلسفه عاشورا در هندوستان

در شبهه قاره هند عاشورا تا عمق جان مردم نفوذ کرده است. محرم آن سامان از نظر تراژدی و احساس، عمیق ترین آثار را در آن نواحی به جای گذاشته و حتی ملت های غیر مسلمان را مجذوب خود نموده است. تشیع هند همه ساله مراسم محرم را برپا می کنند و در این مراسم به سخنرانی و بیان وقایع کربلا با نثر و نظم می پردازند و به دنبال آن مآتم و مراسم سینه زنی اجرا می شود و شبیه کوچکی از آرامگاه امام حسین (ع) که «تعزیه» نام دارد را برپا می کنند و علم های معروف به بیرق برادرش حضرت عباس را در اماکن متبرکی به نام «امام باره» نگهداری می کنند، که همه اینها را طی مراسمی دسته جمعی در روزدهم محرم بیرون می آوردند (نظیر مراسم حمل نخل در یزد و جنوب خراسان).

شور مصیبت امام حسین (ع) تاثیر روحی فوق العاده ای بر زبان باقی می گذارد، به طوری که الگوهای بلورین خود را می شکند، سر خود را شانه نمی زنند، جواهر بر خویشتن نمی آویزند و از لباس های زینتی خودداری می ورزند و این سوگواری ها تا اربعین ادامه دارد.

مراسم عاشورا تاثیر شگرفی بر مذهب اهل تسنن و فرهنگ و آداب آنان گذاشته است، به طوری که در ایام عزاداری، آنان نیز در امام باره ها شرکت می کنند و از ته دل بر عزای سید مظلومان اشک می ریزند از این رو پیوندهای اجتماعی و خویشاوندی فوق العاده ای میان برادران اهل سنت و شیعی گره خورده که با صراحت از بنی امیه تبری می جویند و بر فضیلت علی (ع) و فرزندانش اصرار می ورزند.

تاریخچه امام باره (حسینیه ها)

در شهر لکنهو بناهای چشمگیری مربوط به پیشوایان تشیع، بخصوص شهدای کربلا وجود دارد، که در طول چند قرن اخیر، مردم مدل هایی از گنبد و بارگاه امام حسین (ع) را به نام «تعزیه» و «امام باره» برای مراسم سالیانه محرم در هند ساخته اند، که این تعزیه ها و امام باره ها به شکل ها و اندازه های مختلف ساخته می شوند. از ساختمان های سمبلیک کوچک از جنس نی گرفته تا بناهای بزرگی که روح چرخ حمل می شوند.

تاثیر پذیری مراسم مذهبی از مذهب هندو

در هند، مذهب هندو و مراسم آن تأثیر فراوانی از مراسم محرم گرفته، که یک نمونه آن بنای «تعزیه» در پایان مراسم محرم است.

در این کشور شیعیان، سنیان و هندوها همگی در مراسم محرم شرکت فعال دارند و عاشورا روز تعطیل عمومی است.

از سال 1845 تا 1917 میلادی عده زیادی از شیعیان هندی به کارائیب مهاجرت کردند و فرهنگ محرم را در آن منطقه نیز رواج دادند.

نفوذ باورها خرافاتی در مراسم محرم

بدون تردید باورها خرافی و سنت های جاهلی، هنوز هم در میان امت اسلامی حضور دارد، حتی در کشورهای اسلامی و شیعی پدیده باورهای غلط به چشم می خورد تا چه رسد به شکوری مانند هندوستان که مسلمانان در آن دراقلیت هستند. قطعاً خرافه هایی وجود دارد؛ زیرا شیعیان هند با توجه به دور بودن آنان از مرکز تشیع

(عراق و ایران) در وضعیت بسیار ضعیفی به سر می‌برند. علاقه وافر آنان نسبت به اهل بیت و مراسم عاشورا یک محبت ارثی و تقلیدی است که از دیر باز ریشه در عقاید آن سامان نهاده است.

متأسفانه دیگر جای افرادی هم چون علامه میر حامد حسین‌ها و سید دلدار علیها و... در هند خالی است و تعدد محافلی که در آن دیار برگزار می‌شود بسیار کم محتوا و اندک است. امروز بیشتر گردانندگان محافل و سخنرانی‌ها را خطبای کم سواد و بعضاً بی سواد تشکیل می‌دهند که این خود ضایعه بس دردناک است و باید متولیان حوزه تشیع در این زمینه فکر بازتری نموده و در صدد تربیت فضیلت‌جویان و تاسیس حوزه‌های محلی بر آیند و گرنه فرهنگ بیگانه و شبیخون فرهنگی در اندک زمان در آن سامان و دیار خواهد شد.

تأثیر پذیری فرهنگ هندوها در مراسم عاشورا به اشکال مختلفی دیده می‌شود. آنچنان که هندوها تحت تأثیر مراسم عاشورا و عزاداری شیعیان قرار گرفته‌اند و حتی برخی از آنان در مراسم عاشورا علم و دستجات را حمل می‌کنند و خونی که بر اثر زدن قمه و زنجیر عزاداران بیرون آمده است بر پیشانی می‌مالند، شیعیان نیز تحت تأثیر بعضی از مراسم هندوها قرار گرفته‌اند. آنها با روشن کردن عمود و آویختن حلقه‌های گل به علم حضرت عباس، و متبرک دانستن ذوالجناح و آتش بازی سنتی، این عمل‌ها را در مراسم مذهبی خود اجرا می‌کنند.

ذوالجناح در میان شیعیان هند از اهمیت خاصی برخوردار است. قیمت این نوع اسب که باید از نژاد عربی باشد گزاف است. ذوالجناح را نباید کسی سوار شود، آزاد است و گماشته و مراقبی ندارد به هر خانه و مزرعه‌ای که بخواهد وارد می‌شود و اهالی منطقه باید متکفل علوفه او باشند. آنها حتی تأمین مخارج علوفه اسب را برمخارج تحصیل فرزندان خود ترجیح می‌دهند و اگر چیزی جهت تبرک نزد ذوالجناح برده شود و او با پوزه خود به آن بزند آن را تبرک کرده می‌دانند و بیماری که قدرت رفتن نزد طبیب را ندارد به امید شفا پوزه مالیده ذوالجناح را می‌خواهد. پس از مرگ ذوالجناح، آن را با احترام خاص و مراسم تشییع در کنار شبیه ضریح یکی از ائمه به خاک می‌سپارند.

در خانه‌های شیعیان به تعداد افراد خانواده ماکت‌های شبیه حرم مطهر ائمه اطهار وجود دارد که به «شبیه روضه» مشهور است.

با نزدیک شدن محرم جنب و جوش عجیبی در منازل شیعیان دیده می‌شود: وضع زندگی تغییر می‌کند، لباس‌های کهنه از صندوقچه‌ها بیرون کشیده می‌شود، میز و صندلی و تخت کنار می‌رود، فرش‌ها عوض می‌شود، زن‌ها زیور آلات را بیرون می‌آورند، النگوهای شیشه‌ای و چینی را خرد می‌کنند؛ با ریختن تکه‌های شیشه اعضای بدن خود را خونین می‌نمایند، ضجه می‌کشند، تمام محله‌های شیعه نشین ماتم می‌گیرند، حجاب اسلامی رعایت نمی‌شود، انجمن‌های مختلفی تحت عنوان «انجمن ماتم» بر پای می‌نشینند و رهبری می‌کنند. در روز عاشورا دسته‌های عزا به حرکت در می‌آیند، بر بدن خود ضربه می‌زنند به محل‌هایی که «کربلا» نام گذاری شده می‌روند و در آنجا شمایل را به خاک می‌سپارند.

3- عربستان

پس از حادثه کربلا، عبدالله بن زبیر در مکه قیام کرد، ولی حجاج بن یوسف این پایگاه را فتح کرده و تحت استیلای بنی امیه در آورد، اما پس از چندی از مراکز تبلیغات علویان و عباسیان بر ضد بنی امیه گردید، که سرانجام قبیله سفیان را برانداختند.

در دوره بعد، مکه پایگاه علویان علیه بنی عباس گردید و نخستین مدعی خلافت از علویان محمد نفس ذکیه بود،

که در مدینه قیام کرد. پس از شهادت امام صادق (ع) در 148 هجری علویان به دوازده امامی و هفت امامی تقسیم شدند.

کار علویان در یمن پیشرفت کرد. در اواخر قرن دوم هجری علویان در عربستان غربی دست به قیام زدند و مدعیانی از میان آنان برخاستند. در یمن، ابراهیم از اعقاب امام صادق (ع) قدرتی یافت. در خراسان مامون برای خفه کردن و جلب رضایت علویان امام رضا (ع) را از مدینه به خراسان آورد و به ولایت عهدی خود منصوب کرد. در سال 266 هجری شیعیان اسماعیلی به سبط نفوذ خود در سواحل خلیج فارس و یمن پرداختند. در سال 280 هجری، یحیی بن حسین نخستین امام زیدی ظهور کرد. در سال 286 هجری فرقه اسماعیلیه در شرق عربستان به وجود آمد و به ریاست جنابی قرمطی و فرزندش، دولت نیرومندی تشکیل دادند و به قرامطه معروف شدند. قرامطه در سال 317 وارد مکه شدند و بر قسمت اعظم شبه جزیره عربستان مسلط شدند. امروزه اثری از آیین قرمطی به چشم نمی خورد و شیعیان قطیف و احساء کنونی که گاه قرمطی شمرده می شوند، دوازده امامی یا شیخی هستند.

در اواسط قرن چهارم هجری خاندانی از سادات حسنی معروف به خاندان «موسوی» منصب شریفی مکه را دایر کردند که در حدود هزار سال دوام یافت. با ضعف قدرت شرفای مکه، خاندان صلیحی که تحت تبعیت رسمی فاطمیان مصر بر یمن فرمان می راندند در سال 455 منصب شریفی را در خاندان هاشمی قرار دادند. در سال 598 یکی از علویان حسنی به نام قتاده بن ادریس از ینبع به مکه رفت و سلسله شرفای متاخر مکه را تاسیس نمود.

وی در سال 617 درگذشت و یوسف، آخرین فرمانروای ایوبی در یمن، مکه را گرفت. در سال 1331 حسین بن علی شریف مکه خود را خلیفه مسلمانان خواند، اما در جنگی که بین او و عبدالعزیز بن سعود در گرفت، حسین بن علی مغلوب شد و از سال 1351 هجری عربستان به دست سعودی ها افتاد.

شانه های زخمی عاشورا در عربستان

1- به علت حاکمیت فرقه وهابیت در این کشور، شیعیان به صورتی مخفی در خانه های خود عزاداری می کنند. البته در مناطقی که اکثریت با شیعه است (مناطق شرقیه) شیعیان از آزادی عمل بیشتری برخوردارند و در مساجد و تکایا به عزاداری می پردازند، ولی امکان رفتن به میادین و خیابان ها را ندارند.

2- آمار رسمی و دقیقی از تعداد شیعیان در دست نیست، لیکن حدود دو میلیون نفر تخمین زده می شوند.

3- به علت وجود جو اختناق، عزاداری به صورت سنتی برگزار می گردد.

4- علمای درباری وهابی هر چند گاه با صدور فتاوی و نشر کتب مختلف به صورت دائم با عقائد شیعه به ویژه با عاشورا و عاشورائیان به مخالفت برخاسته اند، حتی اخیراً مفتی عربستان «بن باز» حکم گرفتن روزه در روز عاشورا را صادر کرده است. به علاوه این روز را نیز به علل واهی و متعلق به امام گذشته (مثلاً نجات یافتن حضرت موسی از دریا) جشن می گیرند.

5- در مناطق شیعه نشین مراکزی به نام اهل بیت، نظیر فاطمیه و حسینیه وجود دارد، که آمار دقیقی از آنها در دست نیست.

4- بحرین

بحرین مجمع الجزایری است در قلب آب های خلیج فارس که در مشرق آن قطر و در مغرب آن عربستان و در شمال آن ایران واقع شده است. این کشور از سی و سه جزیره بزرگ و کوچک تشکیل شده که بزرگترین آنها منامه پایتخت بحرین است. جمعیت بحرین حدود 360000 نفر است، که 40 درصد آن ها از کشورهای دیگر؛ مانند ایران، هند، پاکستان، انگلستان، آمریکا، مصر، کره و عمان آمده اند. اکثریت نفوس این کشور را شیعیان تشکیل می دهند.

حضور عاشورا در بحرین

عاشورا در بحرین شور و حال زاید الوصفی دارد. از آغاز محرم، تمام حسینییه های بحرین یک پارچه سیاهپوش می شود و شعارهای عاشورایی و پرچم های سیاه در خارج از محدوده حسینییه ها نیز نصب می گردد. در اکثر حسینییه ها، به ویژه حسینییه های شیعیان عرب بحرینی صبح و شب وعاظ به روضه خوانی و مرثیه سرایی می پردازند.

روزهای هفتم، هشتم، نهم و دهم محرم مراسم سینه زنی و زنجیر زنی برگزار می گردد و دسته های عزادار در کوچه ها و خیابان ها به صورت منظم به راه می افتند، مراسم تعزیه خوانی نیز در برخی از مناطق بحرین رواج دارد.

پیشاپیش دسته های سینه زنی، پرچم های سیاه و شعارهای عاشورا و بعضاً اسب های سپاهپوش به صورت ذوالجناح امام به حرکت در می آیند، بعضی از دسته های سینه زنی به نواختن سنج و دمام اقدام می کنند. اطعام عمومی و پخش شربت در این چند روز به صورت گسترده صورت می گیرد. در بحرین عجم ها «ایرانی الاصل ها» حدود ده باب حسینییه دارند و به زبان فارسی اقامه عزا و سینه زنی می کنند شیعیان هندی و پاکستانی نیز به صورت جداگانه مراسم عزاداری به سبک خاص خودشان را بر پا می دارند. حدود 70 درصد جمعیت بحرین را شیعیان تشکیل می دهند.

قاطبه شیعیان بحرین به صورت گسترده در شهرها، شهرک ها و روستاهای اطراف در مراسم عزاداری شرکت می کنند. حسینییه های بحرین در تمام مدت ماه محرم و صفر دایر هستند و مراسم روضه خوانی را با شکوه خاصی برپا می دارند.

روزهای تاسوعا و عاشورا از طرف دولت تعطیل رسمی است و کلیه وزارت خانه ها و سازمان های دولتی و غیر دولتی تعطیل هستند.

عاشورا تأثیر زیادی برزندگی شیعیان بحرین داشته و تنها محملی که برای اعلام حضور سیاسی، اجتماعی خود دارند، حضور در حسینییه ها و اقامه عزاداری است و هر چه دارند از عاشورا دارند.

دولت بحرین نیز از مدت ها قبل تاکنون ممانعتی برای اقامه مراسم عاشورا ایجاد نکرده، ولی در چند سال اخیر که بحرین دچار بحران های سیاسی شد و میان شیعیان و دولت اختلافاتی بروزکرد، نیروهای انتظامی شدیداً مراسم روزهای تاسوعا و عاشورا، اربعین و 28 صفر، به ویژه دسته های سینه زنی را تحت کنترل دارند تا از ایجاد آشوب جلوگیری نمایند.

یادواره عاشورا در حال حاضر در این کشور دارای ابعاد وسیع تر و معنا دارتری شده و مردم، خصوصاً نسل جوان درس زندگی سعادت مندانه خود را از مکتب عاشورا فرا می گیرند و با توجه خاصی که به این مراسم دارند هر

ساله عمق و ارزش آن را بیشتر درک می کنند.

برادران اهل سنت نیز ارادت و علاقه خاصی به خاندان نبوت و مراسم محرم دارند.

براساس گزارش های معتبر در حدود 300 باب حسینییه بزرگ و کوچک در بحرین وجود دارد، که برخی از آنها در خانه های مسکونی موقوفه برگزار می گردد. نزدیک به 500 تکیه خانه بزرگ و رسمی وجود دارد که در طول سال اقامه عزاداری می شود.

در بحرین برای تکایا اصطلاح «مآتم» به کار برده می شود و شیعیان تمام مراسم اجتماع، اعیاد مذهبی و حتی مراسم عروسی فرزندان شان را در مآتم ها برگزار می کنند.

5 - ترکیه

کشور ترکیه در قلب کشورهای گرجستان و ارمنستان، ایران، عراق، سوریه، دریای مدیترانه، یونان، بلغارستان و دریای سیاه واقع شده و دارای دو قسمت: ترکیه آسیا و ترکیه اروپاست، که حدود 60 میلیون نفر جمعیت دارد.

شیعه در ترکیه

نیاکان ترکان کنونی در اوایل قرن دوم هجری اسلام آوردند و پس از سال 922 تا 1343 هجری وارث آخرین خلافت اسلامی «عثمانی» شدند. از قرن هشتم هجری سپاهیان نیرومند عثمانی با هدف وحدت جهان اسلام روی کار آمدند و از قرن نهم به صورت بزرگترین قدرت اسلامی در برابر اروپا و صلیبی ها قرار گرفتند و با جبران ویرانی های صلیبی ها و مغول ها، روح امید را در دل مسلمانان دمیدند. اروپائیان که از وحدت و اقتدار مسلمانان سخت به وحشت افتاده بودند، در صدد برآمدن تا با ایجاد تفرقه و جدا کردن مسلمانان از یکدیگر قدرت آنان را درهم بشکنند؛ بنابراین بهترین راه را ایجاد اختلاف میان دو دولت قدرتمند صفوی و عثمانی دیدند. آنها با ایران از در مراد و طرح دوستی و ارتباط تجاری توانستند تعصبات فرقه ای را در میان مردم ایران و آسیای صغیر تقویت کنند.

تعداد شیعیان ترکیه

پس از سقوط دولت عثمانی و برپایی حکومت لائیک، شیعیان همواره مورد سرکوب و تحقیر دولت های وقت بودند و لذا هیچگاه حکام وقت تمایلی به اظهار عد و عده آنان نداشتند، اما بررسی ها در مورد مسلمانان آناتولی نشان داد که طوایف بسیاری، خصوصاً در آناتولی شرقی شیعه هستند.

یکی دیگر از دلایل نامشخص بودن شمار دقیق شیعیان، کوچ نشینی بسیاری از آنان است، برخی از منابع تنها حدود یک سوم از کل کردهای ساکن ترکیه را شیعه یا علوی می دانند و بعضی دیگر عده علویان را بالغ بر 25 درصد؛ یعنی یک چهارم سکنه ترکیه می دانند.

عاشورا در ترکیه

بزرگترین همایش شیعیان در محرم و دهه عاشورا است، که بیانگر حضور تشیع در آن جامعه است. روزنامه های ترکیه بیشتر از محرم و عاشورا تصویر زیر را دارند:

«دهم محرم سال هجری قمری مصادف با «یوم عاشورا» است. اگر چه در مذهب شیعه این روز با شهادت

حسین (ع) شناخته شده و در آن مراسم خاص عزاداری برپا می شود، اما در چار چوب کلی اسلام، روز عاشورا روز «نجات» است، به طوری که قبول توبه حضرت آدم، نجات کشتی حضرت نوح از طوفان، نجات حضرت ابراهیم از آتش، گذشتن حضرت موسی از دریای سرخ و غرق شدن فرعون و لشکریانش، همه و همه در این روز یعنی روز عاشورا اتفاق افتاده است.»

هزاران نفر از علویان و جعفری مذهببان به مناسبت سالگرد شهادت امام حسین (ع) همه ساله در منطقه «هالکالی» استانبول گردهم می آیند و آن روز را با گریه و نوحه پاس می دارند و شیخ صلاح الدین اوزگونه رهبر شیعیان دوازده امامی برای حضار سخنرانی می کند. در طول سال مراسم زیادی در مساجد و منابر شیعیان، از جمله در مسجد امام حسین (ع) در منطقه «کایشلی داغی» برگزار می گردد. از سال 1356 به این طرف شیعیان جعفری از اول تا دهم محرم لباس سیاه بر تن می کنند و نیز اقدام به نمایش حادثه کربلا در میدان عاشورای زینبیه واقع در محله آیتاش می نمایند، که بیشتر جلب توجه می کند.